

NÄKÖPIIRISSÄ — I SYNFALTET

Sananvaihtoa diplomatiamme tehtävistä.

Motto: Kukin omaansa, Herra meitä kaikkia.

Suurlähettiläs Leo Tuominen on pitkässä vastineessaan diplomatiamme tehtäviä esittelevään kirjoitukseeni tuonut julki toimivan diplomaatin näkemys. Olen sen verran joutunut seuraamaan ulkoasiain hallintoa, että voin kyllä monessa suhteessa yhtyä hänen huomautukseensa työmäärän runsaudesta, joka tulee monien diplomaattiemme osalle. Jos kirjoituksestani sai sen käsityksen, että syytin diplomaattejamme laiskuudesta, niin oikaisen sen nyt. Mutta siitähän ei olekaan kysymys.

Itse diplomatiamme tehtävän käsittämisen yhtä vähän kuin nykyisen epätarkoituksenmukaisen organisation suhteen ei suurlähettiläs Tuomisen vastine ole antanut aihetta mielipiteeni muuttamiseen. Pienen maan on tarkoituksetonta kouluttaa yleisdiplomaatteja, kun sillä ei ole varaa näiden rinnalla pitää edustustoissaan riittävästi spesialisteja. On valittava tehtävän tärkeyden mukaan, ja kuten kirjoituksestani kävi ilmi, asetan ensi tilalle kaupalliset ja tiedotustehtävät. Näihin tehtäviin valmistuneiden on helppo hankkia itselleen riittävä yleisdiplomaatin taito.

Ulkoministeriön organisatio palvelee yleisdiplomaatiksi valmistumista; vuorottelu tehtäväalueelta toiselle tapahtuu suhteellisen nopeasti. Diplomaatin perehdyttyä esim. ulkoministeriössämme jollakin tavoin tehtäväänsä hän jo itse haluaa »ulos», ja vallitsevan käytännön mukaan näin määrävuosien kuluttua tapahtuukin. Nopea vuorottelu tuntuu heikkoutena erityisesti kauppapoliittisessa ja tiedotustoiminnassa, jotka kumpikin tullakseen hyvin hoidetuiksi edellyttävät pitkälle kehittyntä erikoistumista. Nykyisestä organisatiovirheestä päästään joko siten, että diplomaattimme spesialisoituvat kauppapoliittisten tai tiedotusasioiden hoitoon pyrkimättä etenemään yleisdiplomaatteina tai sitten koko suuntaus muutetaan kaupalliseksi, jolloin vuorottelu paikasta toiseen ei aiheuta alituisia sopeutusvaikeuksia eikä uudella alalla sattuvia virheitä.

Mutta: Näin lyhyissä puheenvuoroissa ei tätä vastaisuuden kannalta tärkeätä asiaa saada loppuun käsitellyksi, vaikka keskustelua jatkaisimmekin. Siinä tarvitaan sekä diplomaatin tehtävän tuntemiseen pohjautuvaa luovaa ajattelua että nykyaikaista organisatorista suunnittelukykyä. Nämä olisi saatava valtiiovallan toimesta yhteen, ja näyttäisi yhtä varmalta kuin välttämättömältäkin, että yhä kireämmäksi muodostuvassa ulkomaankauppatilanteessa saadaan syntymään maata hyödyttävä, yleisesti hyväksyttävä ratkaisu.

L. A. Puntila